

28.9.2025

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnalle

HE 99/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2026

Kirjoita tähän

EK pitää tärkeänä, että Suomen julkista taloutta tasapainotetaan niin, että samalla vahvistetaan talouskasvun edellytyksiä. Kevään 2025 kehysriihessä päätetyn kasvupaketin toimeenpano aikaisempien suunnitelmien mukaan on hyvin myönteistä.

Talouden kuva

Suomen talouskasvun odotetaan vähitellen vauhdittuvan vuosina 2026–2027, vaikka kasvuluvut jäävätkin vain kohtalaisiksi.

Talousarvioesityksen pohjana oleva valtiovarainministeriön syksyn talousennuste on perusteltu ja linjassa EK:n näkemyksen kanssa. Odotukset talouden elpymisestä saavat tukea muun muassa yrityskyselyiden uusimmasta, eteenpäin katsovasta datasta, jossa on tapahtunut selvä käänne ylöspäin. Talouden toipumista tukevat myös laskeneet korot ja kuluttajien vahvistuva ostovoima. Työllisyyden elpyminen vaatii kuitenkin vielä jonkin aikaa.

Kansainvälisen talouden toimintaympäristö on tällä hetkellä epävakaa, ja yleisten geopolitiittisten riskien lisäksi muun muassa kauppapolitiikan pelisääntöjen nopea muuttuminen korostaa talousennusteiden epävarmuutta.

Toisaalta valtiovarainministeriön ennuste ottaa huomioon vain tehtyjen politiikkatoimien välittömät vaikutukset, ei niiden pidemmän aikavälin vaikutuksia esimerkiksi kasvuun ja työllisyyteen. Näin ollen on positiivinen riski siitä, että kasvu voi olla ennustettua nopeampaa, mikä näkyisi myös pienempinä alijääminä ja ennustettua suotuisampana velkasuhteen kehityksenä.

Talous- ja finanssipolitiikan linja

Suomen julkinen talous on kääntynyt 2000-luvun aikana rakenteellisesti selvästi alijäämäiseksi. Rakenteellisen alijäämän yksi keskeisimmistä juurisyistä on heikko väestökehitys ja voimakkaasti kasvavat

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 · Eteläranta 10, 00131 Helsinki · Puhelin 09 42020

etunimi.sukunimi@ek.fi · www.ek.fi · Y-tunnus 1902799-1 · Kotipaikka Helsinki

Talous ja tutkimus
Penna Urrila

28.9.2025

ikäsidonnaiset menot. Lisäksi heikko talouskasvu vuodesta 2007 lähtien on korostanut velkasuhteen nousua.

Velkasuhde on kasvanut voimakkaasti, erityisesti kun kehitystä verrataan muihin Pohjois-Euroopan maihin. Suomen julkinen velka on jo ylittänyt euroalueen keskiarvon ja erityisesti pidemmän aikavälin velkakestävyys on yhä huolestuttavampi.

Hallitus tavoittelee ohjelmansa mukaisesti julkisen talouden vahvistamista ja velkaantumisen katkaisemista. Hallitus oli tehnyt jo aiemmin kaudellaan merkittävät, noin 9 mrd. euron toimet julkisen talouden tasapainottamiseksi. **EK pitää hallituksen tavoitetta julkisen talouden vahvistamisesta ja velkasuhteen nousun taittamisesta erittäin tärkeänä.**

Hallitus on aiemmin linjannut hakevansa tarvittaessa lisää sopeutustoimia, mikäli julkisen talouden tavoitteet eivät olisi toteutumassa. Suomen luottoluokituksen lasku on muistutus siitä, että julkisen talouden vakauttamista on jatkettava. Nyt käsiteltävässä talousarviossa päätettävä noin miljardin euron kokonaisuus on tarpeellinen erityisesti siksi, että julkinen talous on vielä kaukana pidemmän ajan tasapainosta.

Uusimman talousennusteen mukaan velkaantumisen vauhti on tehtävillä toimilla hidastumassa selvästi, vaikka samaan aikaan puolustusmenojen kasvu on huomattavan voimakasta. Ilman puolustusmenojen voimakasta lisäystarvetta sekä korkokulujen kasvua Suomen julkisen talouden alijäämä kuroutuisikin kiinni 2020-luvun loppua kohti ja velkasuhde taittuisi jo lähivuosina merkittävästi alaspäin.

EK korostaa, että sekä valtiovarainministeriön että muiden ennustelaitosten mukaan tulevillakin hallituskausilla on jatkettava julkisen talouden merkittävää tasapainotusta.

Velkaantumisen pitäminen hallinnassa ja EU:n talouspolitiikan pelisääntöjen mukaisena, saati sen painaminen kohti muita Pohjoismaita, vaatii seuraaviltakin hallituksilta merkittäviä sopeutustoimia. Sopeutustoimien valinnassa on tärkeää kiinnittää huomiota niiden talouskasvuvaikutuksiin ja huolehtia samalla talouden kasvuedellytysten vahvistamisesta.

Puolustusmenojen kasvu ja varautuminen

Suomen puolustusmenot kasvavat 2020-luvulla erittäin voimakkaasti. Hallitus linjasi kehysriiheissä keväällä 2025 lisämenoista vuosille 2028 ja 2029 niin, että puolustusmenot kasvavat 3 prosenttiin BKT:sta vuonna 2029. Kesällä NATO-huippukokouksessa linjattiin yhteiseksi puolustusmenojen tavoitteeksi 3,5 % BKT:sta, mihin edellytetään Suomelta vielä lisäpanostuksia 2030-luvun alussa.

Talous ja tutkimus
Penna Urrila

28.9.2025

Menojen kasvu on välttämätöntä epävakaan turvallisuustilanteen vuoksi ja tarvittavista panostuksista on myös varsin laajapohjainen kansallinen yksimielisyys. EK näkee turvallisen toimintaympäristön yhtenä tärkeimmistä yritystoiminnan kilpailukyvyn osista ja jakaa tilannekuvan puolustusmenojen kasvattamisen tarpeesta.

Talouspolitiikan ohjaus

EK pitää tärkeänä, että hallitus on sitoutunut valtiontalouden menoja koskevaan kehysmenettelyyn sekä noudattamaan kansallisia sekä EU-tason finanssipoliittisia sääntöjä tukemaan velkakestävyyttä. Näin varmistetaan pitkäjänteinen ja vastuullinen taloudenpito.

Samalla EK korostaa, että Suomessa on välttämätöntä saavuttaa mahdollisimman laajapohjainen yksimielisyys julkisen talouden hoidon pitkän aikavälin pelisäännöistä ja ohjausmekanismeista. Näin varmistettaisiin kestävä finanssipoliitiikan linja yli vaalikausien ja velkasuhteen pitäminen hallittavalla tasolla.

Veropolitiikka

Hallitusohjelman mukaan veropolitiikalla tavoitellaan mm. ostovoiman kohentumista, työnteon kannustimien parantumista ja talouskasvun edellytysten vahvistumista, eikä hallitus kiristä päätösperäisesti kokonaisveroastetta. EK pitää hallituksen veropolitiikan yleislinjaa ja näitä tavoitteita erittäin kannatettavina.

Kevään 2025 kehysriihessä hallitus linjasi merkittävästä kasvupaketista, joka sisältää useita veropoliittisia toimia. EK pitää tärkeänä, että näitä kasvutoimia on viety eteenpäin vuoden 2026 talousarvioon suunnitellusti.

Veronkevennysten ohella vuoden 2026 talousarvioon sisältyy myös useita verotusta kiristäviä muutoksia. EK pitää näitä päätöksiä valitettavina, vaikkakin ymmärtää tarpeen hakea julkisen talouden tasapainotumista laajalla keinovalikoimalla. Lisäksi EK korostaa, että osaan esitetyistä veromuutoksista sisältyy teknisempiä ongelmia, joita olisi syytä pyrkiä korjaamaan esitysten jatkovalmistelussa.

Ansiotuloverotus

Ansiotuloverotusta kevennetään vuonna 2026 laajasti, ja verotus kevenee lähes kaikilla palkansaajilla. Erityisen tärkeä toimi on korkeimpien marginaaliverojen alentaminen 52 prosenttiin. Tehtävä muutos korjaa Suomen verojärjestelmän merkittävinä rakenteellista ongelmaa ja tukee korkeaan osaamiseen perustuvaa kasvustrategiaa.

Talous ja tutkimus
Penna Urrila

28.9.2025

1990-luvulta lähtien tehdyt, pieni- ja keskituloisiin painottuneet veronkevennykset ovat kiristäneet Suomen ansiotuloverotuksen progressiota huomattavasti esimerkiksi muita Pohjoismaita jyrkemmäksi. Ylimpien marginaaliveroasteiden alentaminen tervehdyttääkin Suomen verojärjestelmän rakennetta kaventamalla selvästi ansiotuloveron ja pääomatuloveron välistä eroa.

Viime vuosina on saatu pohjoismaisella datalla tehtyä vahvaa uutta tutkimusnäyttöä korkeiden marginaaliverojen vahingollisuudesta. Kun otetaan huomioon keskipitkän ja pitkän aikavälin vaikutukset – muun muassa työpaikan vaihtamiseen ja koulutusvalintoihin liittyvät tekijät – kiireä työn verotus keski- ja hyvätuloisilla näyttää vielä selvästi haitallisemmalta kuin tähän asti on ajateltu. Ottaen huomioon uuden tutkimusnäytön on EK:n mielestä on erittäin perusteltua, että valtiovarainministeriö arvioi kevään 2025 kehysriihen yhteydessä ylimpien marginaaliverojen alennuksen itserahoitusasteen 100 prosenttiin.

Erittäin myönteistä on myös ns. avainhenkilöverotuksen kehittäminen ja laajentaminen osin myös paluumuuttaviin Suomen kansalaisiin. Suomen kansalaisiin sovellettavat ehdot ovat kuitenkin perusteettoman tiukat, ja lain soveltamisaikaa tulisi selvästi pidentää.

Muut verolajit

Alennetun 14 %:n arvonlisäverokannan lasku 13,5 %:iin on kuluttajien ostovoiman näkökulmasta myönteinen muutos, mutta tuottaa yrityksille merkittäviä hallinnollisia kustannuksia. Olisikin tärkeää, ettei arvonlisäverokantoja muuteta lyhytjänteisesti.

Perintö- ja lahjaveron puolella tehtävät toimet ovat oikeansuuntaisia, vaikka jäävätkin pienemmiksi kuin EK oli aiemmin esittänyt. Olisi ollut toivottavaa, että veron maksuajan pidennykseen olisi otettu mukaan myös lahjaveron. Sukupolvenvaihdoshuojennuksen salliminen alaikäiselle perilliselle on tärkeä korjaus oikeustilaan, vaikkakin se koskee lähinnä yksittäistapauksia. EK:n mielestä perintö- ja lahjaveron on jatkossa arvioitava erityisesti yritysten sukupolvenvaihdosten, investointien ja kasvuyritysten rahoituksen näkökulmasta.

Julkiset menot

EK pitää myönteisenä sitä, että tehdyistä julkisen talouden tasapainottamistoimista huolimatta on pystytty pienentämään esimerkiksi kuntien valtionosuuksiin esitettyjä leikkauksia ja eräitä muita sopeutustoimia suhteessa valtiovarainministeriön alkuperäiseen pohjaehdotukseen.

Tämä on tärkeää esimerkiksi perusopetuksen resurssien riittävyyden kannalta. Samoin on myönteistä se, että tutkimus- ja

Talous ja tutkimus
Penna Urrila

28.9.2025

kehityspanostusten (T&K) tavoitteet säilytettiin. EK kuitenkin toivoo, että jatkokäsittelyssä vahvistetaan tutkimus- ja kehityspanostusten lisäksi myös innovaatorahoitusta, eli kaupallistamisen ja kansainvälistymisen edellytyksiä. Nyt näihin kohdistetut lisäleikkaukset olivat epätoivottu toimenpide. Kilpailukykyinen verotus on myös tärkeä osa innovaatiopolitiikan kokonaisuutta, jotta TKI-panostuksista saadaan koko potentiaali hyödynnettyä.